

Észak Alföldi Régió

Általános földrajzi leírás

Az Észak-alföldi régió Magyarország keleti részén fekszik és három megyét (Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok és Szabolcs-Szatmár-Bereg) foglal magába. Területe 17 729 km², ezzel az ország második legnagyobb és egyben második legnépesebb régiója. Népsűrűség tekintetében a ritkábban lakott régiókhoz sorolható (83,6 fő/km²). A régió központja Debrecen. Az észak-alföldi régió Magyarország agrárfejlesztése szempontjából súlyponti stratégiai területet képez. Az ország mezőgazdasági területének 21,7%-a itt található, ezzel a magyarországi régiók között – a Dél-Alföld után – a második. Területének közel 60%-a alkalmas intenzív agrárgazdálkodásra. Gazdasági alapjellegét ma is a mezőgazdaság határozza meg. Hosszú ideje az ország legelmaradottabb térségeinek egyike. A megyék közül Hajdú-Bihar megye van a legkedvezőbb helyzetben. Kiemelkedő a szerepe a régiós villamosenergia-, gáz-, gőz- és vízellátásban (az ezeket végző cégek központjai itt találhatóak), turizmus-vendéglátásban (Hajdúszoboszló, Debrecen). Jász-Nagykun-Szolnok megyében a bányászat és a feldolgozóipar, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében pedig a logisztikai szolgáltatások (szállítás, raktározás, posta) és a távközlési ágazatok fontos szerepe emelhető ki. A régió természeti adottságai a mezőgazdaság számára jelentősek. Turisztikai szempontból is fontos a táj, hiszen a Hortobágy (nemzeti park) és a Tisza fontos szerepet tölt be a térség életében (örökség- és vízi-turizmus). Emellett a régió gyógyvizes fürdői is vonzzák a látogatókat (Hajdúszoboszló, Debrecen, Cserkeszló). A térség sajátos funkcióval rendelkező települései közül kiemelhető Záhony, amely az áruforgalom legjelentősebb keleti kapuja. A régió nyugati felén Jászberény és Martfű emelhető ki, mint jelentősebb iparral rendelkező központok. A régió legkisebb városa Máriapócs, amely nemzeti kegyhely.

Természeti és kultúrtörténeti értékek

A régió egyedülálló természeti értékeit a területet érintő nemzeti parkok védik. Itt található Magyarország első védett természeti területet, a Debreceni Nagyerdő és első nemzeti parkja, a Hortobágyi Nemzeti Park, mely az UNESCO Világörökség része is. A természeti és táji értékek közül a Hortobágy Közép-Európa legnagyobb füves pusztájaként kiemelkedik. Mellette még egy nemzeti park – a Körös-Maros Nemzeti Park – hat tájvédelmi körzet – Hajdúsági TK, Bihari-sík TK, Közép-Tiszai TK, Szatmár-Beregi TK, Kesznyéteni TK, Tápió-Hajta vidéke TK –, 19 természetvédelmi terület (köztük a Tiszaigari Arborétum TT, Zádor-híd és környéke TT, Kecskeri-puszta TT, Tizsakürti Arborétum TT), valamint további 123 helyi védettségű terület található a régióban.

A régió kiemelkedik vízhez kapcsolódó vonzerőkben, a Tisza és mellékfolyói, a Tiszató a nyári időszakban jelentős számú turistát vonzanak, a Tisza felső szakasza Szolnokig frekventált vízitúra útvonalnak számít. Az Észak-alföldi régió a magyarországi reformáció kiemelkedő központja: vallási értékei,

műemlékei is számottevőek. Fontos turisztikai értéket képviselnek a tradicionális, hagyományos életmód és gazdálkodás népi emlékei, a néphagyományok (Jászság, Nagykunság, Hortobágy, Hajdúság, Szatmár, Bereg), a népi kismesterségek, valamint a nagyrészt kihasználatlan kastélyok és kúriák, melyek hasznosítása kiaknázható lehetőséget jelentenek a jövőre nézve. A régió gazdag múzeumokban, történelmi, néprajzi emlékekben. Régiószerte, de különösen Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében jelentős a hasznosított, a részben kihasználatlan, változatos stílusban épült kastélyok és kúriák száma (pl. Tiszadob, Vaja, Vásárosnamény, Tiszavasvári, stb.). Ugyancsak jelentős értéket képviselnek az ipartörténeti emlékek is, amelyek között legismertebb az Európában is egyedülálló, cölöpökre épített vízimalom Túristvándiban, illetve a szárazmalom Tarpán. Az Észak-Alföldön a múzeumok, tájházak, helytörténeti gyűjtemények, bemutató- és kiállítóhelyek száma meghaladja a százat.

Természet- és tájfeldrajzi adottságok

Az Észak-alföldi régió természetföldrajzi szempontból egységesnek mondható, hiszen alapvetően az Alföld nagytáj feltöltött síksági területei alkotják. nyugatról kelet felé haladva a Közép-Tisza-vidék nagy része, a Hajdúság és a Nyírség teljes területe, a Felső-Tisza-vidék nagy része és délen a Berettyó-Körös vidék területének közel a fele tartozik a régióhoz.